

UNDER DEN BAGENDE SOL

AF KATRINE BROCH HANSEN · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Nyirambere griber fat om hakken. Hun svinger den uden problemer op over hovedet og ned mod den tunge røde jord. Langsomt men sikkert bevæger hun sig ned gennem rækken af høje majsplanter. Hun ved præcis, hvordan hun får alt ukrudtet væk. Hun har gjort det mange gange før. Solen bager ned, og sveden pibler frem på hendes pande.

Længere nede i marken titter hendes mors hoved frem mellem majsrankerne. Nyiramberes lillebror Bosko snupper en lur i bylten på morens ryg. Nyirambere vinker til sin mor, så hun ved, at hun er kommet hjem fra skole og er i gang med arbejdet.

Nyirambere er 12 år. Hun bor i landsbyen Kibuga sammen med sine forældre og fire søskende. Storebror Josef og tre mindre søskende: brødrene Tumusiime og Bosko og lillesøster Esther. Begge forældre er vokset op i landsbyen. Nyirambere og hendes søskende er alle født her ligesom deres forældre. De kender området, landsbyen og de snirklede små markstier som deres egen bukselomme.

NYIRAMBERE

Landsbyen ligger i et smukt og frodigt område med grønne marker. Der er næsten ingen trafik på de små kringlede og hullede jordveje. Mænd på knallerter og cykler kører roligt afsted. De skal ud for at se til deres marker og afgrøder.

Lysningen i majsmarken

De grønne, ranke majsplanter former en allé ned mod lysningen. Her ligger familiens hus. Det lille hus er lavet af pinde og tætnet med ler. Regnen er hård ved det, så huset skal ofte repareres med et nyt lag ler. Ved siden af har de en hytte, hvor Nyiramberes mor laver mad. Tætte skyer ruller ind over markerne og den lille gårdsplads. Solen erstattes for en stund af et kæmpe regnskyl. Luften er med ét frisk og føles kølig mod de bare arme. Nyirambere kan godt lide duften af vådt græs efter et regnskyl. Bagefter støver det ikke nær så meget i marken og omkring det lille hus.

Nyirambere hjælper med at passe familiens hus. Når hun kommer hjem fra skole, fejrer hun den lille gårdsplads.

Midt på gårdspladsen står et stort gammelt træ. I den lysegrønne trækrone kvidrer det løs. Hundredvis af væverfugle er i gang med at lave reder. Rundt omkring huset løber familiens høns frit rundt. To hunde ligger dovent og daser i solen. De passer på huset og familiens marker.

Den frugtbare jord

Majsmarken ligger lige ved siden af huset. Familien ejer selv jorden. Den er deres sikkerhed og giver mad til familien. Lige siden Nyirambere var ganske lille, har hun hjulpet til i marken. Der er altid noget at gøre. Der skal sås, luges og høstes. Når majsene er høstet, starter de forfra.

Landsbyen Kibuga ligger omgivet af marker. Området er kendt for dyrkning af grøntsager som majs, kassava og jordnødder. Det regner jævnligt, så majsplanterne vokser hurtigt.

Høsten går i gang

Det er ikke kun Nyirambere, der hjælper sine forældre i marken. De fleste børn i området hjælper til med markarbejdet. I høstsæsonen er der særligt brug for dem i marken. Lærerne på skolen kan tydeligt mærke, når høsten går i gang. Mange elever kommer ikke i skole. Skolen er åben alligevel, men dagene er stille og rolige, så børnene i marken ikke kommer for meget bagud. Når man er barn i Kibuga, går dagene med skole og arbejde i marken. Det vigtigste er at hjælpe familien. Mens Nyirambere går i marken, tænker hun på livet i landsbyen og på fremtiden. Hvad mon livet vil bringe hende? Det ved hun ikke endnu. Og det er også okay. Lige nu handler det om at få hakken til at svinge efter hendes rytme.

Der går næsten 800 elever på Nyiramberes skole.
I nogle klasser er de helt op til 130 elever.

I Uganda er majs en vigtig del af menneskers kost. Det tropiske klima i området gør det muligt at høste majs to gange om året.

Nyirambere arbejder på lige fod med sin storebror og forældre i marken. Det er ikke kun deres egen jord, der skal dyrkes. Det meste af tiden arbejder familien på andres marker. Her passer de jorden for andre, så familien kan tjene ekstra penge. En dags arbejde kan indbringe cirka ti danske kroner.

Det er hårdt at svinge hakken med den bagende sol i nakken. Jorden er hård ved de bare fødder. I tørketiden er jorden stenhård og tør, og jordskorpen giver skrammer på Nyiramberes fødder og ankler.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
nyirambere](http://heleverdeniskole.dk/nyirambere)

